

Democratische School **DE** **RUIMTE**

Pedagogisch beleid en werkplan KDV Peutergroep

2019 Versie 1.0

Consent schoolkring 12 – 04 - 2016 + aanpassingen t/m 11 -09-2018 + aanpassingen 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Kwaliteitseisen	5
Missie & Visie van DE RUIMTE	6
De aannameprocedure voor de peutergroep	7
Mentor/dossierhouder	7
Omschrijving peutergroep en de verbinding met School	8
Ouders binnen de peutergroep	9
Afspraken peutergroep	10
Peutergroep:	10
Oudercommissie	10
Intern Klachtenreglement :	11
Het verloop van de dag in de peutergroep	13
Situatie: Begroeting kind en ouder	14
Situatie: Ouder en kind doen samen een spelletje of puzzel	15
Situatie: Afscheid ouder en kind	15
Situatie: Vrij spelen	15
Situatie: Opruimen	16
Aandachtspunten:	17
Situatie: Gerichte activiteit binnen	17
Situatie: kinderen gaan aan tafel. Uit eigen initiatief of op uitnodiging. Er wordt samen iets gedronken en gegeten	18
Situatie: samen vertellen	19
Situatie: samen liedjes zingen	19
Situatie: verhaaltje voorlezen	19
Situatie: kind kan al op potje of toilet	20
Situatie: kind wordt verschoond	20
Situatie: kiezen van de plank / educatieve activiteiten	20
Situatie: Bewegend bezig zijn binnen of buiten	21
Situatie: bewegingsles	22
Situatie: kinderen worden opgehaald;	22
Situatie: kind is nog niet opgehaald; ouder is te laat	23
Kern van het opvoeden:	24

Pedagogische noties	30
Beroepskracht/kind-ratio.	33
Vier-ogen-principe, een veilige en vertrouwde omgeving	34
Vier-ogen principe	35
Pedagogisch handelen	35
Bijlage 1 Gedragscode De Ruimte	36
Gedragscode	37

Inleiding

Veel kinderen worden aan het begin van hun leven enkele dagen per week opgevangen op een kinderdagverblijf, in een gastoudergezin, bij de peuterspeelzaal of op de buitenschoolse opvang. Deze levensjaren zijn belangrijk voor de persoonlijkheidsvorming en voor het verdere leven. Hele belangrijke jaren dus.

De Ruimte biedt naast in de school geïntegreerde BSO ook kinderopvang aan kinderen vanaf de peuterleeftijd. We vinden het belangrijk om goed af te spreken WAAROM we bepaalde dingen doen zoals we ze doen en om duidelijk te maken HOE we dat doen. Het resultaat hiervan ligt nu voor u: **Pedagogisch beleid en werkplan KDV Peutergroep De Ruimte**.

Dit pedagogisch werkplan is ontstaan door overleg en werkvergaderingen van de werkgroep, feedback van stafleden en de pedagogisch medewerker, overleg en feedback van een werkgroep van ouders.

Het is een praktisch stuk wat als leidraad zal dienen voor de dagelijkse gang van zaken rondom de kinderopvang van de peutergroep. Er is beschreven HOE we met kinderen en ouders omgaan. We hebben het verloop van de dag omschreven en bij elke situatie enkele voorbeelden genoemd van de manier waarop de pedagogisch medewerker zal handelen en communiceren.

De vier basiscompetenties zoals genoemd in de Wet Kinderopvang worden ook omschreven.

Deze competenties zijn:

1. **emotionele veiligheid**: het kind het gevoel van veiligheid, geborgenheid en zelfvertrouwen geven.
In het hoofdstuk “Kern van het opvoeden” wordt per emotie weergegeven hoe we de emotionele veiligheid op De Ruimte vormgeven.
2. **persoonlijke competentie**: er voor zorgen dat kinderen de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen, bepaalde vaardigheden onder de knie te krijgen, zelfstandig te worden en zelfvertrouwen op te bouwen.
In het hoofdstuk “Misie en Visie” wordt hier op ingegaan.
3. **sociale competentie**: ervoor zorgen dat de kinderen leren omgaan met elkaar en anderen, met elkaar en anderen rekening houden.
Dit kun je o.a. vinden in het hoofdstukje “Basishouding richting peuters.” en “Het verloop van een dag op de peutergroep”.
4. **eigen maken van normen en waarden**: kinderen leren wat wel en niet mag, hoe moeten zij zich gedragen in de samenleving waarin wij leven.
In het hoofdstukje over “Visie op opvoeden”.

Bij elk moment wordt aangegeven welke competentie bij dit gedrag ontwikkeld wordt.

Het functioneren van de peutergroep en dit werkplan wordt jaarlijks in de schoolkring, bestuurskring, ouderkring, teamvergaderingen en in het groepsoverleg besproken. Het is

bedoeld als praktisch document dat richting geeft aan iedereen verbonden aan de peutergroep. Dan zijn er nog vele situaties die niet in de dagindeling passen maar die minstens zo belangrijk zijn; Dit noemen we de “kern van het opvoeden”. Tot slot pedagogisch noties die ook tot de kern van opvoeden horen en die we aan alle medewerkers van De Ruimte mee willen geven.

Note: Waar in de tekst “zij of haar” staat kan ook “hij of hem” gelezen worden en waar ouders staat worden ook verzorgers bedoeld.

Kwaliteitseisen

Op onze peutergroep gelden de volgende globale kwaliteitseisen waarop de GGD jaarlijks en de Onderwijsinspectie incidenteel controleert:

- Verantwoorde opvang wordt getoetst aan de inzet van personeel zowel kwalitatief als kwantitatief (opleidingseisen en groeps grootte), de leid(st)er kind ratio en het pedagogisch beleid.
- De beroepskracht - kind ratio voor kinderdagverblijven is één beroepskracht op maximaal acht kinderen. Bij meer dan 8 kinderen zijn er 2 twee beroepskrachten aanwezig.
- Op de peutergroep is tenminste één beroepskracht aanwezig met een voor de werkzaamheden passende beroepskwalificatie overeenkomstig de CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening of kinderopvang.
- Er zijn maximaal 16 kinderen in de groep.
- De binnenruimte is 3,5 m² per kind (16 kinderen x 3,5 = 56m²) en ligt aangrenzend aan de buitenruimte die tenminste 3m² bruto per kind is (eisen Convenant Kwaliteit Speelzaalwerk).
- Het personeel is in het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en staat ingeschreven in het Personenregister Kinderopvang voor continue screening.
- Er worden (digitale) risico-inventarisaties gezondheid en veiligheid gemaakt en de daarbij behorende actieplannen van een veilige, hygiënische opvang van kinderen.
- De minister heeft de mogelijkheid tot het stellen van regels over administratie, om zo nodig, monitoren mogelijk te maken.
- Er is een informatieplicht aan ouders over het te voeren beleid en ouders hebben de mogelijkheid om advies te geven over elke wijziging. Ook na iedere nieuwe wijziging in het Pedagogisch Beleidsplan is er de plicht ouders daarover te informeren en ouders kunnen daar ook advies over geven.
- Er zijn voorschriften over de voertaal.
- Er is een vorm van oudervertegenwoordiging (ouderraad/commissie), inclusief Klachtenregeling. De peuterspeelzalen vallen onder de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen.
- Protocol Kindermishandeling: We handelen volgens de meldcode huiselijk geweld en Kindermishandeling van de Brancheorganisatie Kinderopvang.

Missie & Visie van DE RUIMTE

Missie

De Ruimte biedt fijne kinderopvang, helpt ouders en kinderen tot hun recht te komen. Voor kinderen is De Ruimte een fijne plek om samen te spelen. We bieden geborgenheid, regelmaat, ontspanning en uitdaging. Met oprechte aandacht voor mensen, en ondersteuning bij opvoeding.

Visie op ontwikkeling

In onze drukke maatschappij is De Ruimte een partner in samen zorgen voor kinderen. Wij zien dat ieder kind een eigen persoonlijkheid ontwikkelt en steunen deze ontwikkeling volop. De ontwikkeling tot evenwichtige mensen, mensen die zich thuis voelen bij zichzelf en bij anderen. Wij bieden een vertrouwde, sfeervolle omgeving waarin we oog hebben voor de kracht van het verschil. De Ruimte is een transparante, betrouwbare organisatie die aanspreekbaar is op haar functioneren.

Ieder mens is uniek en is van nature nieuwsgierig en er op uit om de wereld te ontdekken en te onderzoeken. Hij leert door de ervaringen en belevingen die hij opdoet; door het steeds weer zelf te doen, door keuzes te maken en door op zijn eigen manier zijn mogelijkheden te ontdekken en te ontwikkelen. Deze ontwikkeling wordt beïnvloedt door de aanleg en het temperament van een kind, de omgeving (o.a. het gezin, de peuterspeelzaal, de bso), de mate waarin het zich veilig kan hechten en de cultuur (met zijn waarden en normen).

Een kind ontwikkelt zich in wisselwerking met de omgeving. Een kind wordt geboren met een bepaalde aanleg en eigenheid. Ieder menskind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier.

Kinderen ontwikkelen zich in belangrijke mate zelf, ze zijn de motor van hun eigen ontwikkeling. Maar ze hebben daar wel wat bij nodig. Het belangrijkste dat kinderen nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen is vertrouwen, in zichzelf en in anderen. Pas wanneer een kind voldoende vertrouwen heeft in zichzelf, zal het nieuwe dingen uitproberen en volhouden als het niet direct lukt. Voorop staat dat het kind mag zijn zoals het is; dat er respect is voor de eigenheid van ieder kind en dat er begeleiding op ooghoogte is.

Visie op opvoeden

Opvoeden is kijken en luisteren naar wat kinderen beweegt en bezighoudt. Hierop inspeland biedt de Ruimte een vertrouwde omgeving met ruimte, structuur en mogelijkheden die maakt dat kinderen de wereld kunnen ontdekken, onderzoeken en uiting kunnen geven aan de ervaringen en belevingen die ze opdoen. De Ruimte biedt een opvoedingsklimaat waarin kinderen hun persoonlijke en sociale competenties kunnen ontwikkelen, normen en waarden leren en zich veilig voelen. Hierdoor kunnen kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen, met respect voor zichzelf en anderen, met vertrouwen in eigen kunnen, sociaal vaardig en creatief in uitingen en oplossingen.

Omdat kinderen hun normen en waarden overnemen van de mensen in hun omgeving is het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers en ouders hun normen en waarden kunnen afstemmen op elkaar. De open structuur van De Ruimte biedt de mogelijkheid daar veel en makkelijk over van gedachten te wisselen.

Basishouding richting Peuters

We zien peuters als volwaardige jonge kinderen en we laten hen vanuit de eigen ervaring leren in een veilige begrensde omgeving met een open deurbeleid naar het jonge student domein.

We zetten de peuters in hun zelfvertrouwen doordat ze zich mogen ontwikkelen in verbinding met anderen. Ze leren omgaan met alle nieuwe situaties en ervaringen die zich voordoen.

Als peuters conflicten hebben krijgen ze eerst de ruimte om het zelf op te lossen. Vaak lukt dit zonder inmenging van een volwassene. Andere kinderen kunnen daar ook een rol in spelen. Als een conflict te hoog oploopt en/of te lang duurt en/of onveilig wordt zal de pedagogisch medewerker haar begeleiding aanbieden of, zo nodig, ingrijpen. Er wordt dan een BMK in het klein gehouden. Wat is er mis? Wat zou een oplossing kunnen zijn? Is iedereen dan tevreden?

De houding van de begeleider is eerder vanuit de waarneming en volgend dan vanuit ingrijpen. Peuters krijgen op een ontspannen manier het vertrouwen dat ze mogen experimenteren en vanuit hun nieuwsgierigheid van alles mogen onderzoeken en uitvinden.

De aannameprocedure voor de peutergroep

Belangstellende ouders mogen na aanmelding van 11 uur tot 12 uur op bezoek komen met hun jonge kind om de sfeer te proeven en kennis te maken.

Bij voldoende belangstelling voor een intakegesprek maken we een afspraak waarin we de visie delen met de ouders en waarin ze een korte rondleiding krijgen door de hele school voor het grotere perspectief.

Net als op school en BSO krijgen ook peuters en hun ouders een kijk-periode van een maand om de peutergroep en de school te ervaren. Na deze maand volgt er een (informeel ingericht) evaluatie- gesprek met 2 stafleden + eventueel studenten. Als de pedagogische driehoek (ouders, peuter, pedagogisch medewerker/staf) consent is dan is de peuter aangenomen. In de School-Kring volgt dan hierover een mededeling. De peutergroep heeft eigen intake formulieren. De intake kring van school komt in beeld als de peuter overgaat naar het jonge student domein van school.

Mentor/dossierhouder

Op de school De Ruimte heeft iedere kind een eigen dossierhouder: een staflid uit zijn eigen domein; vraagbaak en persoonlijk begeleider. De dossierhouder houdt het leerlingvolgsysteem bij en bespreekt problemen met de ouders en het team en eventueel Zorg-om-welzijn.

Zolang de peutergroep niet boven 8 kinderen uitkomt is de pedagogisch medewerker die alle kinderen kent de aangewezen persoon voor dossierhouder.

Twee keer per jaar nodigen we de ouders uit voor een pedagogisch driehoeksgesprek waarbij de ontwikkelingen van de kinderen besproken worden.

Omschrijving peutergroep en de verbinding met School

De peutergroep heeft maximaal 16 peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Een kind kan eventueel tot de leeftijd 4 jaar en 3 maanden blijven als het met 4 jaar nog niet naar De Ruimte School kan.

De peutergroep kinderen hebben een vaste pedagogisch medewerker die als staf (trainee) lid specifiek voor de peutergroep wordt aangenomen. Deze pedagogisch medewerker werkt samen met de vaste stafleden van het jonge student domein.

Er wordt waar mogelijk en nodig ook samengewerkt met stagiaires, vrijwilligers en ouders. Ook studenten van 'School De Ruimte' met affiniteit voor kleine kinderen zijn welkom onder voorwaarden die de peutergroep stelt om te komen spelen en/of stage te lopen.

Open deuren beleid: "Samen spelen"

De deur naar het jonge student domein (4 - 7 jaar) van school staat open. Kinderen van de peutergroep kunnen zo samen spelen met kinderen van het jonge student domein. De peutergroep deelt ook een stuk buitenterrein met de studenten van het jonge student domein van school. Voor pedagogisch medewerkers en stafleden van school betekent dit dat ze samenwerken binnen deze 2 verschillende domeinen.

Het open deuren beleid wordt gerealiseerd binnen de volgende voorwaarden:

- vertrouwen en veiligheid zijn de basis;
- het eigen domein is en blijft het uitgangspunt; kinderen hebben een vertrouwd punt nodig;
- welbevinden van het individuele kind moet gerespecteerd worden;
- er moet altijd oog zijn voor de balans tussen veiligheid en uitdaging;

Door samen te werken binnen de domeinen van de peutergroep en het jonge student domein worden verschillende ontwikkelingen bevorderd:

- meer keuze, variatie en uitdaging in activiteiten.
- kinderen krijgen ruimte om zich binnen het-jonge-student-domein (één ruimte) van het Primair Onderwijs (PO)-domein vrijelijk te bewegen.
- beter gebruik van ruimtes (één poppenhoek, één verkleedhoek, etc.)

- meer interactiemogelijkheden met andere kinderen en andere volwassenen (leren communiceren, samenwerken en relaties aangaan).
- er is ruimte voor vriendschappen en voor contact met een broertje of zusje.
- pedagogisch medewerkers worden uitgedaagd doordat ze bewust met activiteiten en meer gericht met de kinderen van verschillende leeftijden bezig zijn.
- kinderen met dezelfde interesses uit de verschillende domeinen kunnen samen iets doen.

Wanneer verlaten kinderen het domein van de peutergroep en gaan ze een activiteit doen:

- als een activiteit buiten het domein gepland is
- als meer groepen meewerken aan een activiteit / reeks activiteiten
- als er voldoende begeleiding aanwezig is.

Ouders binnen de peutergroep

Op de peutergroep kan vader of moeder samen met hun baby/dreumes (als gast) aanwezig zijn. En kunnen ouders van peuters blijven totdat de kinderen aangeven dat het helemaal goed is dat ze vertrekken.

Deze ouders ondersteunen de pedagogisch medewerker daar waar mogelijke en nodig, maar niet in de verzorging van andere kinderen dan de eigen. Als gewenst door de pedagogisch medewerker kan een ouder wel peutergroep vrijwilliger worden, maar moet dan hiervoor 'aangenomen' worden en een VOG indienen.

Het doel van de peutergroep en de ouders

Ouders dragen hun kind over aan een nieuwe wereld. Ouders kiezen er bewust voor om hun jonge kind nieuwe ervaringen op te laten doen met een grotere wereld dan alleen de thuiswereld. De ouders zijn erop gericht dat het kind los leert komen van de vader en moeder en zich leert verbinden met anderen in een nieuwe omgeving. De ouder heeft de intentie om toe te werken naar het moment om het kind in vertrouwen alleen te laten bij de peutergroep.

Het terrein

De peutergroep van de Ruimte en de school liggen in een bosrijke omgeving. Dit houdt in dat we midden in de natuur spelen en werken met de gebruikelijke risico's. Er wordt in bomen geklommen, er zijn insecten, kinderen worden vuil van grond, gras en mos, enz. Ouders, waarvan de kinderen op de Ruimte zijn, onderschrijven deze manier van spelen en kiezen er zelfs voor. Ouders worden op hiervan op de hoogte gesteld bij de intake.

De peuters hebben een eigen peutertuin maar de hekjes, met klipjes, zijn niet op slot. De peuters worden uitgelegd wat hun domein is en dat ze alleen buiten dit domein mogen komen onder het zicht van een pedagogisch begeleider. Ouders worden bij de intake op de hoogte gebracht van deze manier van werken en onderschrijven dit ook.

Ouder-aanwezigheid bij de peutergroep

Ouders mogen samen met hun kind vertrouwd raken met de nieuwe wereld van de peutergroep.

Afbouwen naar loslaten van het kind is belangrijk om het zelf-staand te maken. Ouders brengen hun kind naar de peutergroep om het een nieuwe ervaring te gunnen en ook om zelf te oefenen om je kind in verbinding los te laten.

Bij de intake wordt gevraagd; Hoe lang denken jullie op dit moment nodig te hebben om op goede wijze af te bouwen dat je als ouders erbij moet zijn? Tussentijds wordt er geëvalueerd hoe het integreren van de peuter op de peutergroep gaat.

Als het kind steeds vaker in spel/activiteit is en nauwelijks meer gericht is op de ouder, kan de ouder het kind in vertrouwen bij de peutergroep laten. Het heeft onze voorkeur als er met ouder en kind kan worden afgesproken dat er aan het begin van de ochtend gezegd wordt; “mama/papa gaat straks weg als je lekker aan het spelen bent’ en dat er geen afscheid genomen terwijl het kind in eigen spel/activiteit met zichzelf of anderen zit.

Afspraken peutergroep

Peutergroep:

Van 2 tot 4 jaar.

Doel: Samenspelen met andere kinderen.

De Ruimte leren kennen.

Vloeiende overgang naar PO (kleutergroep).

Van 8.30 tot 12.30 uur.

Kosten volgens het contract per dag of per ochtend.

Het advies is: minimaal 3 uur aanwezig zijn. (Betaling blijft voor 4 uur.)

We spreken van te voren af hoe de overgang zal zijn van wennen mét moeder/vader naar zelfstandig een fijne ochtend met vriendjes hebben.

Oudercommissie

Het is de verantwoordelijkheid van de ouderkring om te functioneren als oudercommissie van de BSO en van de peutergroep. De ouderkring kiest 1 ouder als formeel voorzitter van

de oudercommissie voor de BSO en 1 ouder als formeel voorzitter van de oudercommissie voor de peutergroep. Deze personen zorgen voor het agenderen en bespreken van punten voor de BSO en de peutergroep. De BSO en de peutergroep zijn vaste agenda punten tijdens de ouderkring. Hiermee is inspraak en adviesrecht vanuit de ouderkring, BSO en de peutergroep geborgd.

Intern Klachtenreglement :

Op De Ruimte kunnen medewerkers onderling elkaar openlijk aanspreken en/of naar de **Be-Middeling-Kring** en/of naar de stafbeleid-kring een situatie bespreekbaar te maken.

De Be-Middeling-Kring is een orgaan binnen school waar bemiddeld wordt tussen personen. Via het invullen van een formulier worden klachten/situaties behandeld in de BMK. De BMK faciliteert een proces waarbij de situatie besproken wordt en er wordt gekeken wat er nodig is om een situatie op te lossen en in het vervolg te voorkomen, dit wordt geregistreerd en ter mee weten en consent in de wekelijkse schoolkring gedeeld. Wanneer een situatie zich niet oplost of raakt aan (on)veiligheid kunnen Stafleden, (gast)docenten en pedagogisch medewerkers contact zoeken met het Zorg voor Welzijn team, de vertrouwenspersoon verbonden aan school, het bestuur of Veilig Thuis. Zie voor contactgegevens aanspreekpersonen het informatie boekje van school of <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>

Studenten kunnen bemiddeling vragen als iemand : zich niet aan de schoolafspraken houdt, bij een conflict- of klacht d.m.v. het betrekken van mede student en/of staflid. Als de situatie niet opgelost kan worden op de werkvloer dan wordt de situatie verder gebracht naar de Bemiddelings-Kring. Studenten kunnen afhankelijk van de klacht en situatie ook terecht bij hun dossierhouder, Het Zorg voor Welzijn team, de vertrouwenspersoon, het bestuur of Veilig Thuis.

Ouders van de studenten en Peuters kunnen altijd met hun vragen/klachten terecht bij de stafleden en pedagogisch medewerkers of de vertrouwenspersoon. Ook kunnen ze in de ouderkring een agendapunt inbrengen om een situatie of klacht naar voren te brengen of het bestuur aanschrijven. Contactgegevens van de aanspreek- personen staan in informatieboekje van school.

De Ruimte heeft verder in het kader van de Wet kinderopvang een interne klachtenregeling opgesteld. Deze regeling beschrijft de werkwijze bij het behandelen en registreren van klachten van ouders. Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de direct betrokkene. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht schriftelijk ingediend worden bij de klachtenfunctionaris van het bestuur. Contactgegevens zijn te vinden in het informatieboekje van school.

Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en 'mediation' bij Klachtenloket Kinderopvang, gevestigd in Den Haag. www.klachtenloket-kinderopvang.nl of aanmelding van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl. Of bij een acuut onveilige situatie kan contact gezocht worden met Veilig Thuis : <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>

1. Voortraject klacht

Als een ouder een klacht heeft gaat de organisatie er van uit dat deze zo spoedig mogelijk met de betrokkene besproken wordt. Het aanspreekpunt is daarmee in beginsel de pedagogisch medewerker op de peutergroep.

Mocht dit niet leiden tot een oplossing, dan kan de klacht worden besproken met een lid van het Zorg voor Welzijn team. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een klacht schriftelijk ingediend worden bij de klachtenfunctionaris van het bestuur.

2. Indienen klacht

- 2.1 Een klacht dient schriftelijk te worden ingediend. De klacht dient binnen een redelijke termijn na ontstaan van de klacht ingediend te zijn, waarbij 2 maanden als redelijk wordt gezien. De klacht wordt voorzien van dagtekening, naam en adres van de klager, eventueel de naam van de persoon op wie de klacht betrekking heeft plus een omschrijving van de klacht.
- 2.2 Mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen, dan treedt de meld code huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. Deze klachtenprocedure wordt daarmee afgesloten. Neem dan contact op met <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>

3. Behandeling klacht

- 3.1 Het bestuurslid dat klachtenfunctionaris is draagt zorg voor de inhoudelijke behandeling en registratie van de klacht.
- 3.2 De klachtenfunctionaris bevestigt schriftelijk de ontvangst van de klacht aan de ouder.
- 3.3 De klachtenfunctionaris houdt de klager op de hoogte van de voortgang van de behandeling van de klacht.
- 3.4 Afhankelijk van de aard en inhoud van de klacht wordt een onderzoek ingesteld.
- 3.5 Indien de klacht gedragingen van een persoon betreft, wordt deze persoon in de gelegenheid gesteld mondeling of schriftelijk te reageren.

- 3.6 De klachtenfunctionaris bewaakt de procedure en termijn van afhandeling. De klacht wordt zo spoedig mogelijk afgehandeld, tenzij er omstandigheden zijn die dit belemmeren. In dat geval brengt de klachtenfunctionaris de klager hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte. De klacht wordt in ieder geval binnen een termijn van 6 weken afgehandeld.
- 3.7 De klager ontvangt een schriftelijk en gemotiveerd oordeel over de klacht, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen zullen zijn gerealiseerd.

4. Externe klachtafhandeling

- 4.1 Indien interne klachtafhandeling niet leidt tot een bevredigende oplossing of uitkomst, heeft de ouder de mogelijkheid zich te wenden tot het Klachtenloket Kinderopvang of de Geschillencommissie.
- 4.2 De ouder kan zich rechtstreeks wenden tot de Geschillencommissie indien van de ouder redelijkerwijs niet kan worden verlangd dat hij onder de gegeven omstandigheden een klacht bij de houder/het bestuur indient.
- 4.3 Ook als de klacht niet binnen zes weken tot afhandeling heeft geleid, kan de klacht worden voorgelegd aan de Geschillencommissie.
- 4.4 De klacht dient binnen 12 maanden, na het indienen van de klacht bij *organisatie*, aanhangig gemaakt te zijn bij de Geschillencommissie.

Het verloop van de dag in de peutergroep

Dagindeling peutergroep

De specifieke momenten van de dag worden beschreven vooral vanuit het gedrag van de pedagogisch medewerker. Achter elke gedragsomschrijving van de pedagogisch medewerker staat het nummer van een voetnoot. Deze voetnoot geeft aan welke competenties bij dit gedrag ontwikkeld worden.

Deze competenties zijn:

1. **emotionele veiligheid**: het kind het gevoel van veiligheid, geborgenheid en zelfvertrouwen geven
2. **persoonlijke competentie**: er voor zorgen dat kinderen de mogelijkheid krijgen om zich te ontwikkelen, bepaalde vaardigheden onder de knie te krijgen, zelfstandig te worden en zelfvertrouwen op te bouwen
3. **sociale competentie**: ervoor zorgen dat de kinderen leren omgaan met elkaar en anderen, met elkaar en anderen rekening houden
4. **eigen maken van normen en waarden**: kinderen leren wat wel en niet mag, hoe moeten zij zich gedragen in de samenleving waarin wij leven

Als een situatie vaker voorkomt; bijvoorbeeld: aan tafel, naar toilet of verschonen dan wordt dit niet telkens opnieuw omschreven.

begin van de dag

1. Situatie: Begroeting kind en ouder

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹-

- Loopt naar de ouder toe, maakt op ooghoogte contact met het kind.
- Heet ouder en kind welkom; noemt ze bij naam en toont interesse in gezin- / persoonsaspecten van het kind (kinderfeestje, huisdier, weekend).
- Knikt naar ouder (wanneer ze er niet meteen naar toe kan) om deze het gevoel te geven gezien te zijn.
- Neemt een actieve luisterhouding aan; kijkt de ouder aan wanneer deze praat
- Begroet ouder en kind op een actieve manier; hierdoor voelt het kind zich welkom
- Toont respect voor de eigenheid van de ouders
- Stimuleert ouders tot een korte overdracht
- Stelt zich empatisch op; speelt in op de emoties van het kind
- Troost het kind d.m.v. een knuffel, aai over de bol, even op schoot.
- Zorgt voor overzicht / rust in de groep d.m.v. uitnodigende spelmaterialen.

Aandachtspunten:

- Pedagogisch medewerker is tijdig aanwezig
- Pedagogisch medewerker controleert of alles in orde
- Groepsruimte is klaar voor ontvangst: stoelen van tafel, lampen zijn aan, spelmaterialen liggen klaar
- Pedagogisch medewerker staat op een centrale plek op de groep zodat ouders en kinderen haar/hem zien.
- Geen administratie tijdens de aanwezigheid/spel van kinderen.
- goed evenwicht tussen aandacht voor de groep en aandacht voor individu (ouder + kind)
- Op de deur bij binnenkomst foto's van de medewerkers die op die dag aanwezig zijn
- Een welkome / uitnodigende indruk maken

- Ouder wordt niet getutoyeerd tenzij ouder anders aangeeft

2. Situatie: Ouder en kind doen samen een spelletje of puzzel

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹-

- Nodigt ouder uit tot maken van puzzel/doen van een spelletje samen met het kind
- Knoopt gesprekje aan met kind en ouder over actuele of dagelijkse dingen
- Stimuleert gesprek tussen ouders onderling

Aandachtspunten:

- Pedagogisch medewerker zorgt dat er leeftijds-adequate puzzels/spelletjes klaar liggen

3. Situatie: Afscheid ouder en kind

Gedrag van de pedagogisch medewerker:¹⁻³-

- Neemt het kind alleen over van de ouder, indien het moeite heeft met afscheid nemen.
- Zorgt ervoor dat ieder kind op zijn/haar manier (zwaaien, troosten, afleiden) afscheid neemt
- Geeft het kind een veilig gevoel d.m.v. er langs staan en samen de ouder zwaaien, knuffel geven, hand vasthouden, etc. (gelet op wensen en behoeften van het kind).
- Laat d.m.v. gezichtsuitdrukking merken zich in te kunnen leven in het verdriet.
- Voorkomt dat ouder "on-afgestemd" vertrekt
- Helpt en ondersteunt indien nodig ouder en kind
- Maakt van uitzwaaien een vast ritueel; op een vaste plaats; bij de raam, de deur etc., met eventueel een vaste uitzwaai knuffel die altijd mee mag zwaaien.
- Zwaait met het kind samen de ouder uit
- Neemt per sms/app contact op met de ouder wanneer het kind veel moeite heeft met afscheid nemen, en over zijn verdriet heen is. Hierdoor krijgt ouder een geruster gevoel. Zoekt ook contact als het kind niet over zijn verdriet heen komt.
- Steekt hand op naar ouder wanneer deze vertrekt en pedagogisch medewerker er niet naar toe kan

Aandachtspunten:

- Het is belangrijk om afscheid te nemen maar als een kind het goed vindt dat de ouder vertrekt zonder afscheid kan dat ook.
- Zorg dat het afscheid kort is; laat het niet onnodig lang duren
- Denk aan goede communicatie op ouder- en kindniveau
- Manier van afscheid nemen indien nodig bespreken met ouders
- Ouder mag ook altijd zelf contact opnemen

4. Situatie: Vrij spelen

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹⁻²⁻³-

- Geeft kinderen de mogelijkheid tot vrij spelen of eventueel verveling; vanuit verveling gaan kinderen meestal zelf initiatief tonen tot een activiteit
- Vraagt aan kinderen waar ze mee willen spelen. Als kind zelf geen keuze kan maken dan biedt pedagogisch medewerker een activiteit aan en stimuleert het kind.
- Spreekt op ooghoogte het kind aan
- Stimuleert de creativiteit bij de kinderen
- Stimuleert fantasiespel bij kinderen; d.m.v. poppenhuis, racebaan, hoedjes, etc.
- Kinderen mogen zelf spullen pakken. De pedagogisch medewerker zet sommige spullen binnen handbereik van kinderen.
- Spreekt met kinderen af hoe ze wil dat de spullen gebruikt worden; (met de blokken kun je bouwen; met de timmerspullen mag je timmeren).
- Doet invoelend wel of niet mee in de activiteiten van de kinderen
- Stimuleert de kinderen om samen te spelen; als ze ziet dat een kind wel wil maar het (nog) niet kan of de kans niet krijgt door een ander kind, zal de pedagogisch medewerker samen met de kinderen kijken wat er aan de hand is. Ze verwoordt in begrijpelijke termen voor het kind wat samen spelen is.
(jonge kinderen spelen vaak naast elkaar)
- Verwoordt het gevoel van het kind dat niet mee mag doen, als een kind een ander kind niet mee wil laten doen; “..... wil ook graag met de garage spelen, maar dat mag niet van jou. Daar moet..... nu om huilen. hoe kunnen we het oplossen?” samen met de kinderen zoeken ze naar oplossingen (Gordonmethode)

Aandachtspunten:

- Zorg ervoor dat de spullen waar mee gespeeld wordt binnen bereik van kinderen staat
- In planning van activiteiten rekening houden met een ruime diversiteit en alle ontwikkelingsgebieden van kinderen: de schijf van 5
- Houd aandacht voor “de schijf van vijf”, de te ontwikkelen competenties.
- Het spel laten leiden door de kinderen en niet door de tijd
- Pedagogisch medewerker observeert regelmatig vanaf afstand het vrij spel

5. Situatie: Opruimen

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³-

- Begint met opruimen; laat voorbeeld gedrag zien.
- Zingt evt. een opruimliedje en geeft zelf het voorbeeld door een beetje te gaan opruimen.
- Stimuleert kind tot opruimen door speelgoed aan te geven en te wijzen waar het speelgoed in moet.
- Helpt mee met opruimen: “als jij de blokken in de kist doet, ruim ik de puzzel op en zijn we zo klaar”
- Vraagt “hulp” binnen de mogelijkheden van het kind
- Maakt duidelijk dat ze samen opruimen belangrijk vindt
- Geeft taakjes aan de kinderen
- Kijkt kinderen die niet graag opruimen aan; zorgt dat er oogcontact is en vraagt aan kind of hij wil opruimen.
- Blijft op een positieve manier stimuleren en taken verdelen.
- Doet eventueel de laatste dingen zelf

Aandachtspunten:

- Op de groep hangt op ooghoogte van de kinderen de dagindeling d.m.v. picto's. Deze picto's kunnen door oudere kinderen zelf gemaakt worden of er wordt gebruikt gemaakt van bekende afbeeldingen
- Zorgt dat het speelgoed een vaste plaats heeft; dit vergemakkelijkt het opruimen voor de kinderen

6. Situatie: Gerichte activiteit binnen

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³

- Heeft spullen klaar staan en nodigt kinderen uit om mee te doen.
- Maakt een voorbeeld en biedt ruimte voor eigen inspiratie.
- Laat zien hoe de activiteit gaat.
- Doet zelf mee aan de activiteit.
- Laat kinderen zelf hun werkstukken maken.
- Laat peuters zelf knippen, prikken, plakken, verven.
- Stimuleert de kinderen door glimlachen, duim opsteken.
- Probeert een kind dat niet mee doet te stimuleren, nogmaals uit te nodigen. Kinderen mogen meedoen; geen verplichting.
- Houdt de mogelijkheid open dat een kind op een andere dag c.q. ander moment meedoet.
- Doet voor en geeft aan hoe de materialen gebruikt dienen te worden. Ze corrigeert kinderen op een rustige manier bijv. "als jij zo hard met de verfkwast rond zwaait komt er overal verf op, ook op jouw kleren. Dat vind ik niet fijn.
- Straalt enthousiasme uit.
- Bevestigt de kinderen positief; benoemt het plezier in samen doen, meer dan het resultaat.
- Laat kinderen experimenteren met materialen zonder te corrigeren.
- Is er alert op of het kind weet wat er van hem verlangd wordt (bijvoorbeeld een dreumes die met een verfkwast zwaait weet nog niet hoe je een kwast moet gebruiken).

Aandachtspunten:

- Zorg voor diversiteit in activiteiten op vele fronten. M.b.t. alle ontwikkelingsgebieden en een diversiteit in interesses. Deze activiteiten zijn in het week/maandprogramma opgenomen.
- De "schijf van vijf" hanteren:
Kinderen hebben inspiratie en structuur nodig. Andersom moeten wij niet alles voor ze bepalen. De pedagogisch medewerker moet daarbij dus zoeken naar een balans, en daarbij ervoor zorgen dat de volgende aspecten aan bod komen:
 1. **Creatief** Lekker om te doen, zonder dat het einddoel vast ligt
 2. **Constructief** Meer planmatig toewerken naar een einddoel
 3. **Cognitief** Activiteiten waarbij het gebruik van het verstand voorop staat
 4. **Sociaal** Voor en met elkaar, samenwerken of zelfstandig iets laten doen
 5. **Motorisch** bewegend actief zijn
- Het activiteitenaanbod bestaat uit een aanbod van vrij spel en georganiseerd spel, en uit rustige en uitdagende activiteiten.

- De georganiseerde activiteiten zijn vaak van korte duur en, ondanks dat we niet aan voorschoolse educatie doen, betreffen alle ontwikkelingsgebieden van de peuters zoals:
 - sociaal-emotionele ontwikkeling
 - rekenen / wiskunde
 - taal- en denkontwikkeling
 - sensomotorische ontwikkeling
 - lichamelijke ontwikkeling
- De activiteiten kunnen plaatsvinden met de hele groep of in kleine groepjes
- De keuze van activiteiten moet zoveel mogelijk aansluiten bij de belevingswereld van het kind en aansluiten bij de interesses van de kinderen.
- Dit betekent dat de pedagogisch medewerker zich moet verdiepen in de groep, in hun interesses, belevingswereld en niveau.
- Door de kinderen betrokken te laten worden zullen ze meer rendement halen uit de aangeboden activiteiten en zal hun ontwikkeling meer gestimuleerd worden
- Alle knutsel- en verfwerkstukken zijn duidelijk een product van het kind. Het eraan werken is belangrijker dan het resultaat.
- Er wordt gebruik gemaakt van verschillende zintuiglijke ingangen.
- Pedagogisch medewerker legt aan ouders uit hoe een kind eraan gewerkt heeft.
- Pedagogisch medewerker vestigt aandacht op werkjes die er al hangen.
- Pedagogisch medewerker vertelt wat voor activiteit er die dag op het programma staat/ die dag heeft plaats gevonden.

samen aan tafel

7. Situatie: kinderen gaan aan tafel. Uit eigen initiatief of op uitnodiging. Er wordt samen iets gedronken en gegeten

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³

- Een peuter of de pedagogisch medewerker gaat aan tafel zitten om te eten waardoor andere kinderen uit zichzelf aan tafel aanschuiven. Als een kind nog niet toe is aan eten of drinken komt dat later. De pedagogisch medewerker houdt in de gaten dat uiteindelijk iedereen eet en drinkt.
- Is gericht op de kinderen.
- Gaat ook aan tafel zitten.
- Vraagt welke kinderen een beker water willen.
- Kinderen pakken zelf hun eigen trommel en kiezen wat ze willen eten.
- Stimuleert kinderen om “dankjewel” en “alsjeblieft te zeggen” te zeggen.
- Stimuleert zelfstandig eten en drinken door: voordoen, helpen, aansporen en aanreiken.
- Vraagt aan kinderen om de beker naar het midden van de tafel te schuiven of op het dienblad te zetten als hij leeg is; kind krijgt een “dank je wel” als hij dit doet.

Aandachtspunten:

- Pedagogisch medewerker is gericht op de kinderen; zorgt dat ze centraal in de groep zit waarbij ze elk kind goed kan zien.
- Pedagogisch medewerker praat met de kinderen.

8. Situatie: samen vertellen

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³

- Vraagt aan kind of hij / zij iets wil vertellen of speelt in op wat het kind heeft meegemaakt
- Legt een voorwerp op tafel en laat de kinderen zelf vertellen over het voorwerp.
- Corrigeert gedrag d.m.v.: nee knikken, vinger op te mond en ssst, kind aan kijken.
- Moedigt kinderen aan door vragen te stellen en door uit te nodigen iets te vertellen.
- Moedigt aan door aandachtig te luisteren, op elkaar te wachten en niet door elkaar te praten.
- Stimuleert de kinderen corrigeert indien nodig door het gedrag van het kind te benoemen dat je verwacht (bijvoorbeeld: “nu wil ik dat je even mee luistert naar ...)
- Kan ook d.m.v. gebaar gedrag corrigeren (bijv. door vinger op de mond; nee schudden, etc.)
- Kan d.m.v. het “verstorende kind” even aanraken de aandacht terug vragen.
- Toont zelf interesse, aandacht en geduld voor het vertellende kind. Daarmee maakt ze duidelijk dat het kind er ook bij hoort..

9. Situatie: samen liedjes zingen

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³

- Vraagt wie er zelf een liedje wil kiezen of zelf zingen, zorgt dat andere kinderen meeluisteren of meezingen
- Gebruikt tijdens het zingen gebaren die passen bij het liedje.
- Biedt hulp aan een kind dat niet goed durft te zingen of niet wil, laat kind zelf een liedje zingen of vraagt welk liedje mama of oma altijd zingt
- Doet actief mee met gebaren die bij de liedjes horen
- Blijft alert op signalen van de kinderen
- Blijft gedrag, mimiek, taal van kinderen in de gaten houden; heeft oog voor de behoeftes van de kinderen

Groep wordt in tweeën gesplitst: 1 groep naar toilet / verschonen en 1 groep verhaaltje voorlezen

10.Situatie: verhaaltje voorlezen

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³

- Nodigt kinderen uit om in de leeshoek te gaan zitten of rond de tafel.
- Kondigt aan dat ze een verhaaltje gaat voorlezen of vertellen (bijv. met handpop).
- Laat boek of pop aan de kinderen zien.
- Zorgt dat er interactie is m.b.t. het verhaaltje door: vragen te stellen, kinderen mee laten vertellen, mee gaan in sfeer van verhaaltjes.
- Laat kinderen meegaan in de sfeer van het verhaaltje; let goed op houding en mimiek van de kinderen.
- Zorgt voor aandacht, betrokkenheid van de kinderen.
- Laat na afloop het verhaal navertellen, laat bladzijde kort zien.
- Blijft alert op signalen van kinderen.

- Blijft gedrag, mimiek, taal van kinderen in de gaten houden; heeft oog voor de behoeftes van kinderen en speelt hierop in.

Aandachtspunten:

- Zorgt dat het boek aansluit bij de belevingswereld van het kind.
- Straalt enthousiasme en vrolijkheid uit om kinderen mee te laten doen.(voorbeeldgedrag)
- Duidelijk en niet te snel voorlezen.

naar toilet, verschonen

11.Situatie: kind kan al op potje of toilet

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²

- Gaat met kleine groep peuters (max. 8) naar toiletruimte.
- Vraagt welke peuters al zelf op de wc kunnen.
- Noemt kind bij de naam en vraagt of het hulp nodig heeft; bijvoorbeeld met broek losmaken en dichtmaken.
- Stimuleert kind om zelfstandig toilet te bezoeken.
- Beloont de kinderen door taal (loven) en mimiek (glimlachen, knikken, duim opsteken).
- Zet het potje klaar
- Blijft bij de kinderen en praat er mee
- Kind belonen als het nog maar kort op potje gaat; bewust bezig zijn met zindelijkheid

Aandachtspunten:

- Elk kind na het plassen zelfstandig de handen laten wassen.
- Pedagogisch medewerker maakt de wc. schoon en wast de handen.

12.Situatie: kind wordt verschoond

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹

- Gaat naar kind toe noemt het bij naam en zegt bijvoorbeeld: “....., Ik ga jou een schone luier aandoen”.
- Gaat met kind samen het rugzakje van de kapstok pakken.
- Schuift trapje uit en laat kind zelf op aankleedblok klimmen (en later er ook weer af).
- Is duidelijk op het kind gericht, blijft ertegen praten, maakt oogcontact).
- Brengt samen met het kind het rugzakje terug.
- Speelt kort met kind tijdens verschonen: voetjes trappelen, buikje kriebelen etc.

Aandachtspunten:

- Pedagogisch medewerker laat zich niet afleiden door andere kinderen en collega's.
- Spullen om te verschonen staan binnen handbereik.
- Zorgt ervoor dat verschoonplek weer schoon is en wast handen goed

's ochtends of 's middags na het toilet / verschonen

13.Situatie: kiezen van de plank / educatieve activiteiten

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ²⁻³⁻

- Nodigt de kinderen uit om speelgoed te kiezen.
- Biedt constructiemateriaal aan.
- Begeleidt indien nodig kinderen bij hun spel.
- Observeert op afstand.
- Stimuleert oudere kinderen tot samen spelen.
- Laat kinderen in eerste instantie problemen, botsingen zelf oplossen; grijpt niet meteen in.
- Stimuleert kinderen om het probleem te verwoorden en zelf een oplossing te vinden.
- Zorgt ervoor dat eerst het speelgoed waarmee gespeeld is wordt opgeruimd voordat iets nieuws gekozen wordt.
- Zorgt voor voldoende uitdaging voor het kind.

Aandachtspunten:

- Zorg dat er voldoende leeftijdsadequaat speelgoed is.
- Zorg dat er voldoende uitdaging in het spelmateriaal zit.
- Na het spelen gezamenlijk opruimen.

14.Situatie: Bewegend bezig zijn binnen of buiten

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹⁻²⁻³⁻

- Nodigt de kinderen uit om buiten te gaan spelen of in de speelruimte.
- Laat zien wat de omgeving te bieden heeft; doet voor, doet mee.
- laat de kinderen indien nodig jassen aantrekken; stimuleert het zelf te doen; elkaar helpen.
- Vraagt aan kinderen of ze buiten met iets willen spelen. Zo ja, met wat?
- Benoemt wat de activiteit buiten is.
- Heeft evt. spullen klaar staan en nodigt (groepje) kinderen uit om mee te doen.
- Probeert een kind dat niet mee wil doen te stimuleren, nogmaals uit te nodigen. Kinderen mogen meedoen; geen verplichting.
- Houdt de mogelijkheid open dat een kind later toch nog mee mag doen; biedt de mogelijkheid om later aan de activiteit deel te nemen.
- Nodigt kinderen uit tot samenspel.
- Leert de kinderen met competitie-spelen, dat meedoen belangrijker is dan winnen of verliezen.
- Doet mee met de activiteit / is actief betrokken. Bijvoorbeeld in de zandbak; pedagogisch medewerker zit er bij en doet mee of vraagt aan kinderen wat ze maken, geeft tips etc.
- Haalt spullen tevoorschijn en geeft kinderen de mogelijkheid om hier iets mee te doen (bijv. wil jij fietsen?).
- Is gericht met de kinderen bezig; stimuleert, toont voorbeeldgedrag (bijv. voetbalt mee, duwt de fiets mee aan etc.)
- Geeft op tijd aan wanneer ze naar binnen wil gaan. Kinderen kunnen op deze manier tijdig hun spel afronden.
- Ruimt samen met de kinderen op.

Aandachtspunten:

- Pedagogisch medewerkers zijn gericht op de kinderen IP de collega's.
- Buitenterrein van tevoren controleren op rommel.
- Pedagogisch medewerker houdt in de gaten of gekozen materiaal geschikt is voor het kind.

- In zomerperiode is het i.v.m. warmte en zonnestraling gunstiger om 's morgens naar buiten te gaan of aan het einde van de middag.
- Elke dag minimaal één keer naar buiten.
- Houd aandacht voor “de schijf van vijf” de te ontwikkelen competentiegebieden
- Zorgt ervoor dat kinderen goed ingesmeerd worden zomers en dat er voldoende schaduwplekken zijn.

15.Situatie: bewegingsles

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹⁻²⁻³⁻

- Zingt liedje om kinderen uit te nodigen om te komen.
- Neemt de kinderen mee naar de speelruimte.
- Verteld aan kinderen wat ze gaan doen d.m.v. diverse werkvormen: verhaaltje vertellen, met de handpop etc. zodat kinderen aan de sfeer van de activiteit en ruimte kunnen wennen.
- Kijkt goed naar de bewegingsvormen die ontstaan tijdens de inleiding en speelt hierop in.
- Houdt oog voor de kinderen.
- Blijft kinderen stimuleren om mee te doen.
- Past opdrachten aan het niveau van de kinderen aan.
- Sluit af.

Aandachtspunten:

- De pedagogisch medewerker heeft de bewegingsles voorbereid op het voorbereidingsformulier.
- De spullen staan klaar voor gebruik.
- Goed oog houden voor de kinderen.
- Zorgt ervoor dat gedurende het jaar alle bewegingsvormen minimaal een keer aan bod zijn geweest.
- Zorgt voor differentiatie van niveau en bewegingsvorm.

Einde van de peutergroep-ochtend of middag

16.Situatie: kinderen worden opgehaald;

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹⁻³⁻

- Verwelkomt ouders als groep.
- Vertelt uit zichzelf wat het kind heeft beleefd; met diepgang. betreft hier het kind ook actief bij.
- Zegt duidelijk “tot ziens of tot morgen” bij ouder en kind.
- Vraagt aan ouder of het nog even kan wachten indien ze met een andere ouder bezig is.
- Als er geen bijzonderheden zijn; is het contact kort.
- Zorgt ervoor dat ouder zich welkom voelt.
- Zorgt voor overzicht / rust in de groep. Bepaalde spellen of activiteiten kunnen niet meer aan het einde van de dag.

Aandachtspunten:

- Aandacht verdelen tussen diverse ouders: er zijn momenten dat de pedagogisch medewerker aangeeft dat ze ook even met een andere ouder bij wil praten. Ze kan een afspraak maken met de ouder of vragen of wil men even wachten?
- Overdracht naar ouders met speciale aandacht voor het eten, zindelijkheid, deelname activiteit.

17.Situatie: kind is nog niet opgehaald; ouder is te laat

Gedrag van de pedagogisch medewerker: ¹⁻³

- Zorgt ervoor dat kind kan spelen; doet samen met kind een spelletje
- Heeft een open houding naar de ouder/verzorger en vraagt naar de reden van te laat komen.
- Kan een ouder die vaker te laat komt attenderen op de afspraken.
- Vraagt aan ouder een actievere rol als kind er een spelletje van maakt (kruipt bijvoorbeeld weg, wil nog even dit en dat).
- Is wel afrondend; neemt initiatief om ouder met kind(eren) mee naar buiten te nemen.

Aandachtspunten:

- Niet de irritatie m.b.t. het te laat komen op het kind richten.
- Niet de stoelen etc. al op tafel, kind de jas aan.
- Ouder niet terecht wijzen

Algemeen:

- Gezichtsuitdrukking van de pedagogisch medewerker past bij de emotie.
- Handgebaren gebruiken om het gezegde kracht te geven of meer duidelijkheid.

Kern van het opvoeden:

Bij het hoofdstuk “kern van het opvoeden” beschrijven wij het gedrag van de pedagogisch medewerker in situaties die moeilijk kunnen zijn. Wij noemen dit de kern van het opvoeden omdat we van mening zijn dat hierin de pedagogische kwaliteit van de pedagogisch medewerker echt naar voren komt.

Emoties

◇ **Verdriet**

De pedagogisch medewerker geeft één op één aandacht aan het kind.

Ze toont een open houding naar het kind zodat deze voelt dat er ruimte is voor zijn/haar verdriet.

Het kind proberen te laten vertellen of het kind troost bieden door knuffel of speen aan te bieden, op schoot te nemen etc.

Bij grotere kinderen aangeven dat jij er voor hem bent, ook als ze op dat moment niet willen praten: ruimte geven om dit op een later tijdstip te doen.

Terugkoppelen naar de ouders

◇ **Bang** Zelf rustig zijn en blijven; vertrouwen uitstralen.

Kind geruststellen, vertrouwen geven. Non verbaal laten zien dat je ontvankelijk bent en niet bang.

Kind laten vertellen, samen de angst / de reden verkennen en bespreken

Benoemen wat je ziet.

Het vertrouwen van het kind proberen te winnen, langzaam vertrouwen proberen op te bouwen: er zijn.

Structuur bieden, rituelen zijn in deze belangrijk.

Met ouders bespreken.

◇ **Boos**

Kind ruimte geven om boos te zijn.

Benoemen: boos zijn is prima, als je er over napraat en kijkt hoe je een volgende keer op een andere manier kunt omgaan met de aanleiding om boos te zijn.

Manier van omgaan met boosheid bespreken met het kind: boos zijn mag, agressief zijn niet. De grens is dat boosheid op ander kinderen gericht wordt of er dat iets vernield wordt.

◇ **Recht op teleurstelling:**

Het kind laten merken / uitspreken dat hij of zij teleurgesteld is door wat er gebeurd is.

Als een pedagogisch medewerker het vermoeden heeft dat een kind teleurgesteld is dan benoemt ze dat ook: "Je vindt dit niet leuk hé". Het kind leert zo zijn emotie te benoemen.

De pedagogisch medewerker geeft het kind de ruimte om uitdrukking te geven aan de teleurstelling.

De pedagogisch medewerker laat het kind op een positieve manier merken dat het niet erg is als iets niet lukt.

◇ **Jaloezie:**

De grootste behoefte van kinderen is het krijgen van liefde en aandacht; dat verschaft zekerheid en gevoel van eigenwaarde. Die eigenwaarde kunnen kinderen tot circa 8 jaar nog niet uit zichzelf putten, daarvoor zijn ze afhankelijk van volwassenen. Als een kind voldoende liefde en aandacht krijgt, zal zijn persoonlijkheid zich stevig kunnen ontwikkelen. Jaloerse gevoelens zullen dan minder snel de kop opsteken. Het enige dat een jaloers kind wil, is net zo lief gevonden worden als de ander. Als een kind veel en vaak jaloers gedrag vertoont, voelt het zich achtergesteld. Dat hoeft natuurlijk niet altijd te betekenen dat het ook inderdaad zo is. Bijna altijd gaat het bij jaloezie om het beeld dat het jaloerse kind van zichzelf heeft.

Besprek met een kind dat jaloers gedrag vertoont wat er gebeurd is. Laat het kind het vertellen zoals hij het ervaren heeft; vooral het gevoel dat de situatie heeft opgeroepen is belangrijk.

Laat het kind merken dat hij ook belangrijk is; vooral op schijnbaar onbelangrijke momenten door de dag heen. Geef het kind gewone aandacht; beloon positief gedrag. Jaloezie heeft ook een nuttige functie. Een kind leert er de sociale groepsregels door en leert bovendien voor zichzelf op te komen. Ook merkt hij dat zijn rechten en privileges gelijkwaardig zijn aan die van de anderen binnen de groep. Geleidelijk aan groeit een kind zo uit tot een evenwichtig mens.

Gedrag

◇ **Huilen**

Het kind mag huilen, krijgt hier ruimte voor.

Sta open voor het kind, zodat het voelt dat het veilig is en samen met jou iets kan opbouwen.

Je merkt vanzelf wanneer dit lukt, probeer vooral niet af te dwingen. Dan wordt een kind meer afwachtend.

Probeer een kind d.m.v. een spel, zijn knuffel het vertrouwen te winnen.

Er is altijd een periode dat een kind eenkennig is, laat dat maar gebeuren, komt wel weer goed. Laat het kind hier zelf in ontwikkelen.

Gebruikt het kind het huilen om voortdurend aandacht te vragen, dan dit negeren. Op deze manier wordt negatief gedrag niet beloond.

In plaats van het reageren op het "huilen om aandacht" kun je indirect communiceren, bijvoorbeeld een ander kind complimenteren met zijn gedrag.

Troosten: de pedagogisch medewerker troost het kind op een manier waar het op dat moment behoefte aan heeft. Dit kan zijn:

- "Er zijn"
- Met woorden benoemen / gesprekje
- Lichamelijk contact: aanraken
- Kind mag even naar een eigen plekje als hij / zij dat wil
- Eigen knuffel /doekje wordt er bij gepakt
- Veiligheid bieden

◇ **Liegen / Fantasie**

De pedagogisch medewerker is zich ervan bewust dat jonge kinderen een levendige fantasie hebben. Ze beleven de wereld anders als de volwassenen doen.

Het kind niet veroordelen. Wel benoemen wat je gezien hebt. Ook al heb je het niet gezien (geen bewijs) dan benoem je wat de gevolgen zijn van dit gedrag.

Pedagogisch medewerker benoemt duidelijk dat ze niet wil dat er gelogen wordt en dat dit het vertrouwen in elkaar schaadt (m.n. bij schoolgaande kinderen)

◇ **Fantasievriendje**

Een fantasievriendje is belangrijk voor een kind. Het is vaak een steun, dit vriendje kan en weet alles net iets beter. Het is een ideaal vriendje dat precies bij het kind past. Samen staan ze sterker in de (grote mensen)wereld. Het fantasievriendje kan ook helpen bij gewetensvorming (bijvoorbeeld een kind stoot per ongeluk de toren om; vindt het nog wel moeilijk om het toe te geven), het fantasievriendje is een soort tussenpersoon op weg naar "eigen verantwoordelijkheid" nemen.

De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat het fantasievriendje er ook bij hoort (stoeltje, beker erbij etc.) en maakt het fantasievriendje niet belachelijk.

◇ **Eten / niet eten**

Niet dwingen om te eten; gevecht om eten wint het kind altijd!

Pedagogisch medewerker let op dat het kind drinkt, maakt daar afspraak over met het kind
Alle kinderen eten/drinken wat ze van thuis meekrijgen. Ook speciale diëten of i.v.m. geloofsovertuiging. Als kinderen iets niet lusten wordt in overleg met de ouders afspraken gemaakt waarbij uitgangspunt is dat deze zo dicht mogelijk in de buurt komen van de groepsafspraken.

◇ **Straffen / belonen**

Uitgangspunt is dat je met straf zuinig moet zijn. Dus als je straft moet duidelijk zijn waarom, wat de gevolgen zijn bij niet corrigeren etc.

Straf is onplezierig. Straf geven is vaak een uiting van onmacht (handelingsverlegenheid) i.p.v. het bewust koppelen van negatieve gevolgen aan niet-toelaatbaar gedrag.

Daarnaast is het vaak veel beter om je aandacht bewust te richten op zaken die goed gaan, en bewust daar positief op in te gaan. Dat maakt straf vaak al overbodig, omdat kinderen dan leren hoe ze aandacht kunnen krijgen; namelijk door zelf iets positiefs te laten zien.

Opvoeden is stimuleren, ondersteunen bij het steeds meer kunnen doen, aangaan van nieuwe situaties e.d. Dat lukt het best als je bevestigd wordt in wie je bent en als je complimenten krijgt voor je stapjes vooruit. Belonen, positief waarderen, horen dat je het goed doet, zijn daarom heel belangrijk.

- **Positief gedrag** benoemen en waarderen/belonen, zo voorkomen dat negatief gedrag wordt vertoond.
- Bij **negatief of niet te tolereren gedrag**:
 - stel je jezelf de vraag: “is het de moeite waard om op te reageren? Vaak niet; dus wel zien, niet reageren. De kans is groot dat de andere kinderen adequaat reageren.
 - benoemen wat je ziet (dus het gedrag), en hoe je dat beleeft.
 - Gevoel van het kind benoemen: “ik zie dat je boos bent”.
 - Gevoel van jezelf benoemen en het gevolg dat het voor jou of anderen heeft.
 - Afspraak maken met het kind.
 - Vaste regel hanteren, bijv. 1 X waarschuwen dan volgt sanctie.
 - Sanctie: kind uit de situatie halen, even apart zetten. (zelf niet boos zijn).
 - De toon van het berispen aanpassen aan het kind.
 - Voorkom in een macht-strijd te komen; kies een andere aanpak.
 - Altijd bespreken met de ouder.

◇ **Agressie:**

- Het kind wil iets uiten; je kunt een alternatief aanbieden.
- Agressie naar een ander kind: Pedagogisch medewerker zorgt voor oogcontact met het kind en zegt wat ze heeft zien gebeuren. Ze benoemt het gedrag dat ze gezien heeft.

De pedagogisch medewerker maakt duidelijk wat dit gedrag voor gevolg heeft voor: het kind, de groep, de pedagogisch medewerker

Ook heeft de pedagogisch medewerker oog voor wat dit gesprek bij het kind oproept: als het kind erg boos reageert dan de boosheid afreageren door actie:

- B.v. naar buiten rennen, roepen
- Op de grond stampen

Als het kind erg timide reageert het kind de ruimte geven om tot rust te komen; bijvoorbeeld bewust even van de groep weg. Zodat het geen last heeft van de groep.

- Agressie naar de pedagogisch medewerker:

Ook hier benoemt de pedagogisch medewerker in duidelijke en korte zinnen wat dit gedrag met haar doet. Ze praat in de ik-vorm. De pedagogisch medewerker geeft het kind de ruimte om de boosheid op een veilige manier te uiten.
- Altijd bespreken met de ouder(s)

◇ **Zindelijkheid:**

Het komt nog vaak voor dat kinderen die naar de peutergroep gaan nog niet zindelijk zijn. Het is belangrijk om goed gedrag positief te waarderen.

◇ **Vriendschap**

Een pedagogisch medewerker moet de vriendschappen in een groep stimuleren door:

- alert te zijn op pesterijen en hierop inspelen. (bij oudere kinderen een pestprotocol maken in samenspraak met de kinderen)
- groepsindelingen variëren wanneer er een activiteit is zodat niet altijd alle kinderen met dezelfde kinderen spelen.
- kinderen mogen hun voorkeuren aangeven in het sluiten van vriendschappen, hoewel er gericht op sociale competentie wel oog moet zijn voor de omgangsvormen.
- boekjes voorlezen over vriendschappen sluiten en omgaan met diversiteit. (bijv. als een thema)
-

Vriendschap met kinderen in de groep, probeer dit zoveel mogelijk te stimuleren. Als er ruzie is tussen vrienden/vriendinnen, los dit op een rustige en positieve manier. Trek zelf geen partij, maar sluit een compromis. We vertrouwen op het vermogen van de kinderen.

◇ **Pesten**

Ieder mens voelt gepest worden als pijnlijk en onrechtvaardig. Pesten is dan ook nooit toe te staan. Als een kind pest bevaag het kind op eigen ervaringen met gepest worden. (niet: hoe denk je dat (slachtoffer) zich voelt? Omdat je daarmee de pester ondersteunt). Confronteer de pester met zijn eigen ervaring als gepest persoon.

Meteen het pestgedrag bij begin aanpakken; het grijze gebied van geintjes en “op het randje” moeten snel aangepakt worden. Maak duidelijk dat het niet getolereerd wordt. De pedagogisch medewerker wordt geconfronteerd met eigen normen en waarden; dit kan het adequaat handelen bemoeilijken. Het is belangrijk om goed met collega's te overleggen.

◇ **Intimiteit**

Intimiteit is een belangrijk onderdeel van het opvoeden. Omgaan met intimiteit is omgaan met de ander vanuit respect voor de ander. Intimiteit is delen van gevoel, ervaringen, gedachten, en andere aspecten die deel uitmaken van je leven, van wie je bent.

Daar is respect de doorslaggevende factor in. Omgaan met lichamelijke intimiteit is, naarmate het kind meer zelfredzaam wordt aan regels van respect en meer bewuste afstand geboden, en ook weer niet. Niet als troost, gerustgesteld willen worden op de eerste plaats staat. Wèl als het gaat om ervaringen, gedachten, gevoelens te delen.

Onderwerpen van deze tijd

◇ **Computer**

In principe zijn er geen computers op de peutergroep. Wel tussen 12.00 en 13.00 uur op het kleuter-domein waar peuters op dat tijdstip niet aanwezig zijn.

◇ **Feestdagen**

De Ruimte vindt het belangrijk dat kinderen de feestdagen van onze maatschappij mogen ervaren. Doordat wij in een multiculturele samenleving wonen, kunnen er zowel christelijke als feestdagen van andere religies gevierd worden. Vooral de feestdagen die de pedagogische medewerkers “van huis uit” niet kennen, kunnen met hulp van bijvoorbeeld ouders en collega’s met een andere geloofsovertuiging georganiseerd worden. In het jaarprogramma wordt tijdig aangekondigd wat er wanneer gaat gebeuren; zo kunnen ook de ouders een rol krijgen.

◇ **Verjaardagen**

In de groep helpen alle kinderen de (zelfgemaakte) slingers op te hangen. Verder is de wens van de jarige erg belangrijk; we vragen aan de jarige of we zullen zingen of eerst tracteren? Wil de jarige zelf uitdelen?

De traktatie wordt door de ouders verzorgd; deze is afgestemd op de leeftijd van de groep. We prefereren biologisch verantwoorde traktaties, zoals fruit en snoep met weinig geraffineerde suikers.

Ouders worden uitgenodigd om de verjaardag mee te vieren.

Pedagogische noties

- **Rituelen.**

Rituelen zijn vaste patronen vaak door volwassenen bedacht. Het kind mag zijn eigen levend leren zelf vormgeven en bepaald zelf bij het middagdutje of er nog een verhaaltje wordt gelezen of dat er een knuffel in het bedje mag. Ouders geven in de overdracht aan wat het kind thuis gewend is.

- **Doen in plaats van praten: voorbeeldgedrag.**

Als opvoeders hebben we sterk de neiging om al pratend duidelijk te maken wat we van het kind verwachten. Dat is prima! Maar alleen als dat praten ons DOEN, ondersteunt. Kinderen leren namelijk veel meer van nadoen, van na-apen, dan van luisteren naar woorden.

We weten allemaal dat we wel eens tegen elkaar zeggen: "Die loopt net als zijn vader" of "ze zegt dat net hetzelfde als haar moeder".

We hebben allemaal onze maniertjes, en manieren van doen hebben die we hebben overgenomen van onze omgeving. We weten niet hóe we dat leren, maar wel dát we het leren door na te doen.

Kleine kinderen leren vooral van nadoen

Kinderen iets leren is dus vooral een kwestie van voordoen, laten zien hoe je omgaat met zaken.

Voorwaarden en normen maken kinderen zich eigen door na te apen, door na te doen wat volwassenen en oudere kinderen doen.

Opvoeden is dus vaak een kwestie van voorleven: laten zien hoe je in het dagelijks leven omgaat met zaken/mensen/vragen/situaties. Een goede opvoeder is een 'vóór-lever', een model dat je makkelijk kunt imiteren.

Het is belangrijk dat opvoeders de –intuïtieve – kennis om gedrag van kinderen te sturen, goed gebruiken.

Vooraf om niet onnodig veel te hoeven praten.

Want: kinderen zijn NIET VERBAAL. Kinderen kijken, kijken en kijken, luisteren en kijken.

Kinderen leren door NA TE DOEN en ze leren NIET door mondelinge instructie.

- **Niet praten, maar uitlokken....**

Hoe kun je de omgeving "het werk" laten doen?

Als je voor de eerste keer een huis/ ruimte/ gebouw binnengaat, kijk je goed om je heen. Dat doe je ook als er 'opeens' iets veranderd is, waardoor je aandacht wordt getrokken. Dan kijk je ook weer opnieuw goed om je heen. Wat is er veranderd?

Moet ik nou wat anders doen als normaal? Wat dan?

Met andere woorden: wat vertrouwd is, lokt vertrouwd gedrag uit, omdat je weet wat je te doen staat.

Hoe kun je deze kennis gebruiken om het gedrag van kinderen te sturen/ richting te geven?

Door te zorgen dat de omgeving duidelijk laat zien wat er van je verwacht wordt.

Wordt er hier van je verwacht dat je kookt, dat je schrijft, dat je gezellig koffie drinkt, dat je uitrust, dat je slaapt, dat je een spelletje doet, alleen of met anderen, dat je schoonmaakt, dat je repareert, enzovoort de mogelijkheden zijn eindeloos.

En toch kost het niemand moeite om in zijn hoofd een plaatje/ een beeld te hebben bij de activiteiten die in de vorige zin zijn genoemd. Bijvoorbeeld.

- Koken: keuken,
- Schrijven: lessenaar/ bureau
- Koffie drinken: keukentafel
- Café: terrasje, etc.

Deze kennis die we allemaal hebben –zonder dat we dat ‘kennis’ vinden- kun je gebruiken om te zorgen dat kinderen direct weten/ zien/voelen welk gedrag past bij de situatie die ze ingaan.

Het oproepen van passend gedrag in een situatie noemen we het appél dat de situatie op je doet. Het appél van de kerk bijvoorbeeld (devoot gedrag: niet schreeuwen, vloeken, vechten, rennen, gebogen hoofd op zijn tijd, etc.) kennen we allemaal. Of het appél van de aula/ schouwburg/ idols-uitzending(stil zijn, aandacht voor de omgeving hebben, etc.)

Het appél dat uitgaat van de situatie roept dus bepaald gedrag op (en ander gedrag vooral NIET). Pedagogisch medewerkers die begrijpen hoe ‘het werkt’ bij kinderen maken veel gebruik van deze kennis. Ze richten de omgeving zó in dat ieder kind stilzwijgend snapt wat er van haar verwacht wordt.

- **Een dag binnen gespeeld is een dag niet geleefd.**

Ieder kind (iedere mens?) moet minstens een keer per dag een tijd buiten zijn, om te bewegen, deel uit te maken van de natuur/kosmos/buitenwereld, te voelen en te ruiken dat de omgeving kleur, smaak, geur, temperatuur, vocht heeft. Én dat al die dingen invloed hebben op hoe je je voelt, je gedraagt, je beweegt, jij je lijf ‘op orde houdt’ (lichaamstemperatuur, vocht/transpiratiebalans, etc.) en vooral jij jezelf voelt. Wij op De Ruimte spelen in op de behoefte van de kinderen en geven veel ruimte aan buiten spelen.

Hoe je je voelt ten opzichte van je omgeving, hoe je beweegt, ademt, transpireert, kippenvel hebt, verblind wordt, niet goed kunt zien waar wat ligt omdat het nog zo donker is, je schaduw kunt zien terwijl die wegspringt, die mug voelt die op je gaat zitten, de regenboog kunt zien in een waterstraal, etc.

Al dit soort ervaringen zijn voor ieder mens, en dus zeker voor kinderen, heel belangrijk. Niet alleen om te leren, te ervaren, te voelen, een ‘completer’ of ‘rijker’ mens te worden, maar ook om tot je recht te komen en te kunnen genieten/voelen/beleven van alle facetten van het mens-zijn.

Én voor je lichamelijke gezondheid: buiten bewegen, ravotten, rennen, je verstoppen, kiekeboe spelen, etc. zijn belangrijk voor alles wat in je lijf werkt: spieren, botten, spijsvertering, maar ook: het afweersysteem, de weerstand die je opbouwt tegen ziekten.

- **Kiezen is een kunst.**

Kinderen wordt al snel gevraagd waar ze voor willen kiezen, het een of het ander. Je hebt dus een ik-besef nodig. Dit is voor Peuters nog moeilijk, maar ze zijn het aan het leren.

Door bijv. “Ikke doen” te zeggen, en te huilen als dat geen resultaat heeft, leer je dat ‘Ikke doen + huilen’ een vorm van invloed uitoefenen is.

Vaak worden kinderen geplaatst in een situatie waarin ze keuzes moeten maken, bijv. bij het aankleden, bij het drinken, bij de (brood)maaltijd, bij het verhaaltje lezen als je naar bed gaat, het cadeautje voor de verjaardag, etc.

Met vaak indrukwekkende scènes tot gevolg.

Pas als een kind in groep 3 of 4 zit, overziet het vaker wat een keuze voor gevolgen heeft.

Al die keren dat het kind daarvoor een keuze heeft moeten maken, léék het een keus te maken, maar de kans is groot dat het napraatte van wat andere kinderen zeiden, wat het dacht dat de ouder het liefste zou horen, etc.

Jonge kinderen kunnen dus vaak niet tot moeilijk kiezen; hen toch keuzes laten maken, kan betekenen dat het voor het kind een extra stressfactor is. Het kan onzekerheid veroorzaken. Kinderen zijn vaak ‘conservatief’, d.w.z. dat ze liefst willen dat er niet teveel verandert. Als alles duidelijk is, kun je namelijk je aandacht richten op nieuwe zaken.

Dit is de reden dat keuzes maken waar je nog niet aan toe bent, écht niet plezierig is. Ouders denken wel dat ze er het kind een plezier mee doen, maar het tegendeel is vaak waar..

Er is een fijne balans voor elk individu verschillend en daar moeten we als ouders/verzorgers alert in zijn.

Wij op De Ruimte luisteren vooral naar wat de kinderen zelf aangeven.

- **Structuur**

Kinderen hebben –net als alle andere mensen- veel behoefte aan het kunnen ervaren van structuur. Dat klinkt hartstikke moeilijk, maar het betekent niks meer of minder dan dat je weet wat je te wachten staat.... Hoe zit dat precies? Structuur is de basis van iets; een voorbeeld is het begrip ‘tafel’. ‘Tafel’ heeft een basiskenmerk dat we allemaal kennen, al kunnen we niet precies vertellen wat dat kenmerk dan precies is.(een tafel kan bijv. ook hangen aan het plafond, of een opklaptafel zijn, en tóch herken je het als een tafel).

Dat geldt ook voor activiteiten, zoals je aankleden of spelen. Die hebben ook vaste kenmerken; die kenmerken noemen we de structuur. Dat vaste patroon is van jou, en daar moet en ander zich niet mee bemoeien, want dat vinden we onprettig.

Structuur is dus iets dat we ieder moment van de dag onbewust tegenkomen. Het is wel heel handig omdat het voorspelbaar maakt wat er zal gaan gebeuren (en hoe dat zal gebeuren).

Kinderen zijn (onbewust) hele dagen bezig met het uitvinden van de interne en externe structuren om hen heen. In het dagritme, in de stappen van de maaltijd of in het aan/uitkleden, het spel (met blokken speel je anders dan met ballen), het ochtendritueel, het bed-ritueel, samen spelen of alleen spelen, aandacht krijgen, aandacht versieren, aandacht afdwingen, etc.

De kennis van die structuren is een voorwaarde om je veilig te voelen, om te kunnen leven in een veilige wereld.

De vertaling hiervan in ons werk betekent dat we ervoor zorgen dat activiteiten een duidelijke *start* hebben, een *voorspelbaar verloop* en een *duidelijke afronding*.

Beroepskracht/kind-ratio.

Volgens de wet moet de opvang aantoonbaar aandacht besteden aan het aantal beroepskrachten en vrijwilligers in relatie tot het aantal kinderen per leeftijdscategorie (de beroepskracht/kindratio).

In de AMvB en de Ministeriële Regeling ligt vast dat één pedagogisch medewerker aanwezig moet zijn per één tot acht kinderen van 2 tot 4 jaar en twee pedagogisch medewerkers per negen tot zestien kinderen van 2 tot 4 jaar.

De peutergroep start op met één pedagogisch medewerker en maximaal acht kinderen. Op de peutergroep staat mogelijk een vrijwilliger of stagiaire naast een pedagogisch medewerker. Van te voren is er een gesprekje met deze vrijwilliger of stagiaire en wordt er gekeken of de kinderen ook kunnen instemmen met hun aanwezigheid.

De pedagogisch medewerker werkt samen met de stafleden van het PO domein, deze zijn altijd aanwezig en beschikbaar als achterwacht. Er is elke dag een hoofd BHV-er aanwezig en een aanspreekpunt bij de ingang.

Vier-ogen-principe, een veilige en vertrouwde omgeving

Peuterspeelgroep De Ruimte vindt het belangrijk dat kinderen in een veilige en vertrouwde omgeving worden opgevangen. We brengen het principe van vier ogen, vier oren en transparantie op verschillende manieren in praktijk.

Vanaf juli 2013 moeten de kinderdagopvang (0 tot 4 jaar) aan de eisen, die gesteld worden in dit principe, voldoen. De GGD controleert hierop. Voorzorgsmaatregelen die vanaf 1 juli 2013 gelden worden door De Ruimte gehanteerd. Daar waar nodig worden ze tijdens het werkoverleg weer aangescherpt.

- Een open aanspreekcultuur is één van de onderdelen van ons pedagogisch beleid. We hebben beschreven hoe we omgaan met de kinderen. Mocht iemand zich daar niet aan houden, dan spreken we elkaar daar op aan. Pedagogisch medewerkers en stafleden geven elkaar feedback over de dingen die goed gaan, maar ook over dingen die minder goed gaan. Dit maakt dat we kritisch naar elkaar blijven kijken. We zorgen met elkaar voor een open aanspreekcultuur, als je onderbuikgevoel zegt dat er iets niet klopt, zeg je er iets van.
- Nieuwe medewerkers mogen pas gaan werken op het moment dat hun VOG binnen is. Dit geldt ook voor stagiaires en vrijwilligers.
- Omdat de pedagogisch medewerkster (vooralsnog) alleen werkt in de peutergroep zijn hier specifieke afspraken over gemaakt. Daardoor is er zicht op het (pedagogisch) handelen:
- Als de leidster niet op de groep kan zijn, bijv. toiletbezoek of ongeval, dan maakt zij contact met het staf aanspreekpunt die zorgt voor de juiste ondersteuning. Een staflid van het PO of een BHV-er. Het staf-aanspreekpunt kan aangesproken worden vanaf de groep of worden gebeld, bijv. vanaf buiten.
- Het komt nooit voor dat de leidster in haar eentje aan het werk is of in het gebouw is en anderen niet kan bereiken en daarom wijken we nooit af van het beroepskracht kindratio.
- Mocht de beroepskracht onverhoopt weg moeten dan zorgen de vaste stafleden waarmee samengewerkt wordt dat de ouders van de kinderen gebeld worden om hen op te halen, tenzij er een vervangende gekwalificeerde beroepskracht ingezet kan worden.

- De pedagogisch medewerkster heeft een overdrachtschrift waarin de dagindeling en bijzonderheden van de kinderen staan. De vervangende beroepskracht informeert de ouders over de afwezigheid van de vaste pedagogisch medewerker en vraagt of er nog bijzonderheden zijn die van belang zijn voor die dag.
- Stagiaires en Vrijwilligers(sters) staan nooit alleen op de groep.

Vier-ogen principe

- De peutergroep ruimte heeft veel ramen. Vanaf de grote zaal, vanuit de buitenruimte verbonden aan de Serre is goed zicht op de peutergroep. Vanaf 8:30 uur is de deur van het jonge student domein van school open.
- Aan het begin en einde van de ochtend/dag, tijdens de breng- en haalmomenten zijn er naast de pedagogisch medewerker ook (veel) ouders/verzorgers aanwezig. De hele ochtend door lopen stafleden, studenten en ouders langs en kan er ieder moment iemand de peutergroep binnenlopen. er echter wel altijd (onaangekondigd) toezicht op de groepen. Op onwillekeurige momenten kan er iemand binnenlopen.
- Het staf aanspreekpunt dat de aanwezigheid administratie doet loopt rond 10 uur binnen bij de peutergroep en checkt of degene die zich hebben ingetekend ook daadwerkelijk aanwezig zijn.
- Wanneer een leidster met de peuters naar het toilet gaat, is de regel dat de deuren van de toiletten open blijven. Vanuit het aangrenzende jonge student domein is er zicht op de toiletten als ook vanuit de peutergroep zelf. De jonge studenten maken intensief gebruik van dezelfde toiletgroep. Bij het verschonen van een peuter blijft ook de deur van de verschoonruimte open.

Door al deze dingen samen is de sociale controle groot

Pedagogisch handelen

- Het pedagogisch handelen staat op de agenda van het werkoverleg van de pedagogisch medewerker en de stafleden van het PO. Zo blijft de manier waarop we willen werken met kinderen steeds weer onder de aandacht.
- Twee keer per jaar worden de peuters middels een observatielijst gevolgd in hun ontwikkeling. Aan de hand van de observatie wordt een verslagje geschreven. De

uitkomsten van de observaties worden doorgesproken met een lid van het Zorg voor Welzijn team, deze kan de pedagogisch medewerker ondersteunen en adviseren waar nodig. Van hieruit kan desgewenst een oudergesprek worden gevoerd. Bij bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen die worden gesignaleerd worden ouders doorverwezen naar passende instanties die hierbij verdere ondersteuning kunnen bieden. Ook tussentijds kan de pedagogisch medewerker een beroep doen op het Zorg voor Welzijn team.

- De pedagogisch medewerkster houdt de relatie met ouders en kinderen gepast & professioneel. En houdt zich aan de gedragscode van school, zie bijlage...
- Op onze website is terug te vinden hoe we met de meldcode rondom kindermishandeling en huiselijk geweld werken.

Bijlage 1 Gedragscode De Ruimte

Inleiding

De gedragscode voor het sociaal verkeer op De Ruimte is onderdeel van het veiligheidsbeleid.

Doelstelling

De Ruimte heeft als doelstelling om een plek te creëren waar mensen veiligheid ervaren, zodat ze vanuit dit gevoel van basisveiligheid risico's kunnen nemen, hun grenzen kunnen verleggen, kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen als zelfstandige

wereldburgers. De gedragscode heeft tot doel om deelnemers en betrokkenen eraan te herinneren dat de grondrechten van alle mensen op school gerespecteerd dienen te worden, en dat ongewenst gedrag, discriminatie en seksuele intimidatie, handelingen zijn die de rechten van de mens aantasten en dus binnen de school niet getolereerd worden.

Stafleden en gastdocenten hebben, als volwassenen, een voorbeeldfunctie op school. Dat betekent voor De Ruimte dat ze een voortrekkersrol hebben in het samen creëren van een leeromgeving waar iedereen zich veilig kan voelen en kan ontwikkelen. Stafleden en gastdocenten worden verder begeleiders genoemd. Iedereen die betrokken wil zijn bij de school moet de gedragscode kunnen onderschrijven.

Afspraken op De Ruimte

- We houden ons aan de Nederlandse wet en regelgeving voor onderwijs en kinderdagopvang;
- De school heeft structuren die erop gericht zijn dat er niet vanuit macht gehandeld kan worden, zoals de BeMiddelingsKring en de schoolkring. Alle studenten, ook de jonge, ervaren hoe de procedures werken en worden door medestudenten en begeleiders geholpen om ze te gebruiken op momenten dat dit van toepassing is;
- Studenten en begeleiders zijn gelijkwaardig aan elkaar, maar niet hetzelfde. Hoewel we een school zijn waar we goed voor elkaar zorgen zijn studenten niet verantwoordelijk voor de zorg aan begeleiders. Dat betekent dat iedereen zich bewust is van zijn eigen hulpvraag en weet waar die geadresseerd kan worden;
- In het contact tussen begeleiders onderling, tussen begeleiders en studenten en tussen studenten onderling, wordt gelijkwaardigheid nagestreefd. Dat betekent dat er geen elke vorm van onderlinge (seksuele) intimidatie, machtsmisbruik, emotioneel, sociaal of seksueel misbruik geaccepteerd wordt;
- In een persoonlijk gesprek met begeleider en student, zorgen zij ervoor zichtbaar te zijn voor de schoolgemeenschap; het zogenaamde vier-ogen-principe;
- De schoolafspraken zijn geldig op school en ook tijdens schoolactiviteiten die buiten school(tijd) plaats vinden, zoals excursies;

Gedragscode

- Buitenschoolse activiteiten, die niet onder de verantwoordelijkheid van de school vallen, zijn privéactiviteiten die met begeleiders en studenten buiten school(tijd) plaats vinden. Deze activiteiten vallen onder de verantwoordelijkheid van de betrokken volwassenen (begeleiders) en de ouders van de betrokken minderjarige studenten. Het is de verantwoordelijkheid van de deelnemers om aan ouders duidelijk te maken dat het om een buitenschoolse activiteit gaat;

- Begeleiders gaan geen romantische liefdesrelaties aan met studenten;
- In alle gevallen verwacht de school dat iedereen zal handelen in de geest van de gedragscode.

Meldplicht

Meldplicht geldt voor ongewenste situaties bij activiteiten binnen school en ook voor ongewenste situaties buiten school.

Wanneer iemand ervaart dat de gedragscode wordt overtreden, dan verwachten wij dat hij of zij dat zal melden bij een staflid, de dossierhouder of via de BeMiddelingsKring. Van ouders verwachten wij dat zij de dossierhouder van hun zoon of dochter benaderen om melding te maken.

Buiten school kan melding gedaan worden bij 'Veilig Thuis':
<http://www.veiligthuis.nl/locaties/saveteamsoest/>

Laatste versie gedragscode ; consent schoolkring 29-03-2016
Laatste wijziging: 27-06-2018

Notitie m.b.t. aanpassingen en toevoegingen:

Aangepast : Peutergroep vervangen voor peutergroep.

Toegevoegd : Tekst oudercommissie uit ouderkring werkwijzer
Intern klachten reglement
afspraken peutergroep juni 2016

9-06-2016 : inspectie punten beleid/inhoud dat toegevoegd moet worden

nodige toegevoegde eisen wet kinderopvang, Pedagogisch beleidsplan:

- *Het pedagogisch beleidsplan beschrijft in duidelijke en observeerbare termen hoe ondersteuning is vormgegeven indien slechts één beroepskracht in het kindercentrum aanwezig is.*
- *Het pedagogisch beleidsplan beschrijft in duidelijke en observeerbare termen hoe ondersteuning is vormgegeven indien slechts één beroepskracht in het kindercentrum wordt ingezet in afwijking van de beroepskracht-kind ratio.*
- *Het pedagogisch beleidsplan beschrijft in duidelijke en observeerbare termen de wijze waarop het vierogenprincipe is vormgegeven.*
- *Het pedagogisch beleidsplan beschrijft in duidelijke en observeerbare termen de wijze waarop beroepskrachten in de dagopvang bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen signaleren en ouders doorverwijzen naar passende instanties die hierbij verdere ondersteuning kunnen bieden.*
- *Het pedagogisch beleidsplan beschrijft in duidelijke en observeerbare termen de wijze waarop beroepskrachten in de dagopvang worden toegerust voor de taak van signaleren en doorverwijzen en op welke wijze zij daarbij ondersteund worden.*

Van hieruit zijn de volgende Kopjes met Tekst, zie doc. toegevoegd:

- Kwaliteitseisen
- Beroepskracht/kind-ratio.
- Vier-ogen-principe, een veilige en vertrouwde omgeving
- Vier-ogen principe
- Pedagogisch handelen
- Bijlage 1 Gedragscode De Ruimte